

TÖBB, MINT BEVEZETÉS A CSOPORTDINAMIKÁBA

Ritkán kezdek úgy egy könyvről írott recenziót, hogy tömör és szakmailag hangsúlyos tartalmat ajánlok. Ráadásul azt is be kell látnom, hogy a külső néha csal: a vékony kötet és a címben rejlő bevezetés szó bizony ellentmond a tartalmi gazdagságnak.

Dr. Oliver König, Dr. Karl Schattenhofer *Bevezetés a csoportdinamikába* című tudományos alaposággal megszerkesztett könyve a csoportdinamikai ismeretek rendszerezésére invitálja az olvasót. Rávilágít arra, hogy a társas élet alapvető egysége, formája a csoportban való létezés, mely azonban az utóbbi évtizedekben jelentős változásokon megy át. Az egyén fontosságának erősödése, az élethelyzetek pluralizálódása, valamint a hagyományvesztés – fogalmaznak a szerzők az előszóban – ideiglenessé teszik a valahova tartozást, ami egyre nagyobb rugalmasságot követel meg az egyénektől. Új, helyzetfüggő szabályok, más szabadságformák és kényszerek teremtődtek, melyekre egyéni válaszok adják meg az életben való boldogulásra a lehetőséget. Így van ez a munkahelyi csapatok, csoportok esetében is: az együttműködés, a rugalmasság minden projektben elvárásként, kényszerként jelenik meg, s egyre nagyobb a lehetőség és késztetés arra, hogy az egyének részt vegyenek a csoport működésének és szabályainak alkalmazásában.

A kötet igen röviden és velősen tér ki a csoportdinamikával foglalkozó szakirodalomra, visszautalva Kurt Lewin, illetve pszichodráma valamint szociometria tekintetében Jakob Moreno munkásságára is.

A két, kutatóként, gyakorlati szakemberként és képzőként egyaránt sokéves tapasztalattal bíró szerző a kötetben elsősorban a kiscsoportokban zajló folyamatok tudományos kutatására, illetve a szociális tanulás folyamatára, mint csoportdinamikára kíván összpontosítani.

A tankönyvként is jellemezhető kötet a csoport definíciója után kitér a team, mint a csoport különleges formájának ismertetésére. Mindezt társas és társadalmi rendszerbe

ágyazva teszi, miközben erősen tágított megfigyelési zónával dolgozik. „Ahhoz, hogy megértsük, mi is egy csoport lényege, érdemes megfigyelési sémánkat úgy kitágítanunk, hogy abba beleférjen a csoport dinamikája, az erők játéka, a sajátos belső élet és egyedi vonások is.” (19.o.)

A csoport vizsgálatának szempontjait a szerzők horizontális és vertikális metszetre bontják, ezen belül elemzik a külső és belső környezet, valamint a látható és a rejtett síkok szerepét. Teljes fejezet szól a csoportdinamikai térről és a csoportnormákról, szerepekről is. Mindez mély tartalommal, tudományos és szakirodalmi hivatkozásokkal. A *csoportfolyamatok* című fejezet kitér az észlelés valamint az integrálódás és differenciálódás fejlődésére, és ismerteti ennek fázisait. Az igazán tanulni vágyóknak gyakorlati munkamódszereket ad át, kitér a csoportdinamikai dizájnokra is. A tréneri szerep tökéletesítéséhez a szerzők lefektetik a csoportdinamikai munka alapelveit. Igen lényegre törően fogalmaznak a strukturáltság, a folyamat, a reflexiók témakörében, de összefoglalják a visszajelzés szabályait is. A tréner szerepét boncolgatva olyan kérdésekre keresik a választ, hogy lehet-e irányítani a csoportokat, s ha igen, hogyan? Mikor kell interveniálni? Mikor nem? A tréneri, csoportvezetői szakmai ajánlások mellett a csoportmunka vezetéséhez szükséges szociális kompetenciákat is taglalják. Az önmagam és mások észlelése mellett olyan szakkifejezéseket részletez a kötet, mint az önkifejezés, az önbizalom, a spontaneitás vagy a szerep-flexibilitás, az érzelmi stabilitás és a terhelhetőség.

A két német szerző tudásmegosztó kötetének fejezetei a csoportdinamika iránt szakmai tudásvágygal bírók számára lesznek élvezhetőek. A tankönyvi tömörséggel és pontossággal, tudományos igényvel megfogalmazott fejezetek mindegyike logikai egységet alkot, sallangmentes tudást közvetít.

A magyarul először 2014-ben megjelent kötet különlegessége, hogy Snír Péter a magyar viszonyok közti csoportdinamikai tréningekről és T-csoportokról ad összefoglalást. A szintén szakirodalmi hivatkozásokkal és az előző fejezetek tudományosságához méltó történeti áttekintéssel a König és Schattenhofer által megfogalmazott elmélet hazai alkalmazására kaphatunk rálátást. A Magyarországon meghonosodott T-csoport jellemzőit a célok és hatásmechanizmusok szempontjából elemzi a szerző. A keretek és szabályok ismertetése mellett az olvasó betekintést kaphat a tréner szerepéről, feladatáról, valamint a módszertanról. Snír Péter a fejezet végén összefoglaló táblázatban rendszerezi a csoportdinamikai tréning és a T-csoport jellemzőit. A logikus felépítés segíti az áttekintést a hangsúly- és időbeni, tematikai valamint tréneri szerepet érintő különbségek felfedésében.

Jó szívvel ajánlom a kötetet minden szakembernek, aki mélyebb tudásra vágyik a csoportokkal való foglalkozást érintően. A rendszerezett, tudományos igényű és tömör tartalmú kötet inspiráló lehet egy csoportdinamikai tréning elkezdésére, vagy annak kísérőjeként elméleti tudásbázist biztosít. Ki kell viszont ábrándítanom azokat, akik könnyed, ismeretterjesztő áttekintésre vágnak, mert ez a könyv a csoportdinamikai tudás extraktuma.

